2e Jaargang No. 4 - Februari 1947

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER EN J. BOETJE - Medewerkers: Mr. L. A. Donker, Mr. R. Friedman-v. d. Heide, E. Geerts, Dr. F. Grewel, Dr. G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr., Dr. A. Querido, Mr. B. v. d. Waerden, e.a. - Adres Redactie en Administratie: Frederiksplein 46 Amsterdam-Centrum, Telefoon 36833, Gem. Giro S 602

HUWELIJKS *problemen*

Eerst een opmerking: krachtens de wens van de Redactie zal het Januari-nummer van dit Maandblad gewijd worden aan de reclassering, de reclassering van strafrechterlijk meerder-jarigen. Daartoe heeft zij zich in verbinding gesteld met enige bij uitstek deskundigen, die bereid werden gevonden, hun medewerking te verlenen. Hun artikelen zullen vermoedelijk een min of meer theoretische opzet hebben. Aan mij, als „prakticus", werd gevraagd ook een artikel te schrijven, aan welk verzoek ik gaarne gevolg gaf, onder voorwaarde, dat ik mijn taak in dezen enigszins ruim zou mogen opvatten. Ik koos een onderwerp, dat nog steeds actueel genoemd mag worden, dat men kan behandelen los van de criminaliteit, maar dat toch in dit geval steunt op ervaringen, opgedaan op crimineel gebied. In dezelfde geest zou men kunnen handelen bij het alcoholvraagstuk b.v.: steunende op ervaringen op crimineel terrein zou men die kwestie toch in haar geheel aan een onderzoek kunnen onderwerpen.

Bij de behandeling van de Justitie-begroting is geklaagd over het groot aantal echtscheidingen — ik meen, dat het getal 4500 werd genoemd — waarbij vooral ook de kinderen de dupe worden. Een der Kamerleden heeft gepleit voor verruiming van de gronden, waarop echtscheiding verkregen zal kunnen worden, uit de krantenverslagen krijgt men de indruk, dat de Minister van Justitie hiervoor niets voelt, eerder geneigd is, scheiden moeilijker te maken. Naar bekend, kan echtscheiding uitgesproken worden op grond van overspel, kwaadwillige verlating, veroordeling wegens misdrijf tot een vrijheidsstraf van vier jaar of langer (na het huwelijk uitgesproken) of wegens het toebrengen van zware verwondingen. Art. 263 B.W. vermeldt, dat echtscheiding nooit door onderlinge toestemming kan plaats hebben. Door schrapping van dit artikel zou enigszins tegemoet gekomen kunnen worden aan de voorstanders van verruiming der echtscheidingsgronden. Maar de vraag rijst, of een dergelijke verruiming de crisis, waarin zich het huwelijk — feitelijk al vele jaren — bevindt, zou verzachten.

Spreekt men over de crisis in een huwelijk, dan kan men zulks in beperkte zin opvatten: de moeilijkheden in een bepaald huwelijk en deze kunnen van zeer verschillende oorsprong zijn, vaak werken verschillende factoren samen (verschil in temperament, in verstandelijke vermogens, het ontbreken van kinderen, sexuele kwesties, enz.).

Maar ook kan men het oog hebben op de „verbintenis" als zodanig en behoort men dan tot de z.g.n. uitersten, dan zal men, kortweg, kunnen beweren, dat het huwelijk een onding is, onlogisch is, dat het uitgesloten is, dat twee mensen, man en vrouw dus, vele jaren in vrede en hechte vriendschap onder één dak zullen kunnen verkeren. Tot die uitersten behoren wij gelukkig niet, want we geloven, dat er geen „verbintenis" mooier en edeler KAN zijn dan die tussen man en vrouw. Om met Vondel te spreken: „Geen liefde komt Gods liefde nader".

De emancipatie der vrouw is oorzaak geweest van een andere verhouding tussen man en vrouw en heeft ongetwijfeld de labiliteit van het huwelijk vergroot. Van beide zijden wordt meer aanpassingsvermogen gevraagd. De man zal moeten leren, meer eerbied en wellicht wat minder verering voor de vrouw te koesteren, de vrouw van haar kant zal haar „vrijmaking" moeten benutten, om het huwelijksleven op een hoger plan te brengen.

Kunnen dus de „interne" factoren b.g.n. en de vrijmaking der vrouw, moeilijkheden in het huwelijk scheppen, ook kan de structuur van de maatschappij een zeer belangrijke rol spelen.

In het onlangs verschenen boek „Levensgezellen"

van Walther van Hollander schrijft deze hierover o.a. het volgende: „Naar onze overtuiging levert het spreken over een huwelijkscrisis steeds het bewijs, dat de hele beschaving, de hele levensinstelling, ja meestal de hele cultuur van een tijdperk als verouderd wordt beschouwd en om vernieuwing vraagt". In „Wij en de Wereld" van Professor Casimir lezen wij: „Een maatschappij, die er niet in slaagt om den geestelijken bodem te leggen, de sociale en technische middelen te scheppen en de opvoeding te geven, waardoor dat ideaal — bedoeld wordt de rijpwording voor het huwelijk — benaderd wordt, is in verval".

Het huwelijk is dus zeer kwetsbaar en zelfs een huwelijk, dat in oorsprong goed lijkt, kan op de duur niet bestand blijken te zijn tegen allerlei gevaren, b.g.n. Hierbij speelt dan ook nog een rol, dat man en vrouw noch psychisch, noch physiek een groei en ontwikkeling vertonen, welke parallel lopen. Uit een en ander blijkt dus, dat men volkomen te goeder trouw een huwelijk kan aangaan, waarbij het later toch misloopt. Ook al heeft men zijn best gedaan, om het goed te houden. Dan moet echtscheiding mogelijk zijn.

In zijn „Sexuele Ethiek" schrijft Professor Mr. Dr. Leo Polak: „Het spreekt vanzelf, dat overal, waar karakter en zedelijk beginsel de scheiding eisen, alle heteronome (b.v. juridische of kerkelijke) dwang tot huwelijksbestendiging immoreel moeten heten".

Maar in tal van gevallen zien wij dan het betreurenswaardig verschijnsel, dat scheiding bij de wet niet mogelijk is en dat men dan dikwijls zijn toevlucht neemt tot het z.g.n. gefingeerde overspel, waarbij een der partijen de schuld (van overspel) op zich neemt, niet op de rechtszitting verschijnt, waarbij dan aangenomen wordt, dat die partij zich inderdaad aan overspel heeft schuldig gemaakt." De grote leugen van het fictieve overspel," aldus Dr. Horreüs de Haas in zijn „Goed en Kwaad". Mr. G. T. J. de Jongh schrijft in zijn „Echtscheiding en Kind", dat niet lang geleden verscheen: „Het — gefingeerde overspel dus — is in één woord een comedie, die zo nodig in een roman of in een schouwburg op haar plaats zou wezen, doch die in de Rechtszaal absoluut detoneert".

Wij zijn geen voorstander om echtscheiden moeilijker te maken door wettelijke bepalingen. Zulks zou noch psychologisch, noch paedagogisch zin hebben. Men zou er in de overgrote gevallen alleen maar mee bereiken, dat er nog meer geknoeid zou worden. Wel zijn wij voorstander van het moeilijker maken van een huwelijk, moreel moeilijker, maar dan langs paedagogische weg, dus langs de weg van voorlichting en opvoeding, waarbij vooral gewezen zal moeten worden op het verantwoordelijke van de stap, die ondernomen zal worden. Wij zijn voorstander van verruiming der echtscheidingsgronden, maar niet, dan na grondig onderzoek.

Wat mogelijk, later wenselijk en vruchtbaar is gebleken op het gebied van berechting van criminelen, moet ook mogelijk zijn op het gebied der huwelijkswetgeving. Gelijk wellicht bekend, vragen de autoriteiten (Departement van Justitie, Rechterlijke Macht) sinds vele jaren bij tal van strafzaken een z.g.n. voorlichtingsrapport betreffende den verdachte, om beter te kunnen beoordelen, onder welke omstandigheden hij een feit pleegde en of correctie mogelijk zal zijn. Men weegt dus a.h.w. zijn reclasseringskansen.

Dit humane begrip zal ook op het gebied van het huwelijk in toepassing moeten worden gebracht. De Engelse predikant Weatherhead heeft eens geschreven, dat „het grote aantal echtscheidingen in deze tijd schreeuwt om preventieve arbeid langs psychologische en opvoedkundige lijnen". Hiervan valt in Nederland nog niet veel te bespeuren, maar wellicht valt er toch een kentering waar te nemen. De oud-Kinderrechter Mr. de Jongh stuurde een S.O.S. de wereld in en naar wij menen, is bereids een commissie in het leven geroepen, die deze materie ernstig zal bestuderen. Moge zij daarbij begrip en steun vinden bij de Overheid, want er staat veel op het spel en wil men zijn Christelijke beginselen graag uitleven, waaraan wij geen moment willen twijfelen, dan ligt hier een dankbaar arbeidsveld.

Wij geven gaarne toe, dat in veel gevallen een al te gemakkelijk spel wordt gespeeld met het huwelijk, dat men vaak maar al te lichtvaardig in het huwelijk treedt, dat men soms om kleinigheden bij elkaar vandaan loopt en desnoods een andere partner zoekt, zonder zich al te veel om de kinderen, zo die aanwezig zijn, te bekommeren, doch dan rijst ook de beklemmende vraag: wat doet de Overheid, om dat euvel te bestrijden?

In veel gevallen boven aangeduid echter, is het huwelijk, ondanks de ernst, welke betracht wordt, een ware benauwenis geworden, zonder enige kans op een redelijke oplossing. Wat doet de Overheid in die gevallen? Wanneer de Overheid op het standpunt staat, dat het monogame huwelijk de beste vorm van samen leven van man en vrouw is — en wij zouden dat standpunt toejuichen — dan ook is zij verplicht te zorgen, dat die vorm zo goed mogelijk behouden kan blijven.

Allereerst dient zij er naar te streven, dat het algemeen welvaartspeil verhoogd wordt, waarborgen moet zij kunnen geven voor een bestaanszekerheid voor allen zonder onderscheid. In een maatschappij, waar welvaart voor allen heerst, zal ongetwijfeld het cultureel peil aanzienlijk verhoogd worden en zal het huwelijk ook aan minder schokken onderhevig zijn. Niet ten onrechte zegt de volksmond, dat „lege kisten twisten maken".

Naast dit (socialistisch) streven, zal de Overheid er voor moeten zorgen, dat mensen, die graag willen trouwen en moeilijkheden hebben, dat echtelieden, die met allerlei kwesties te kampen hebben, zich zullen kunnen wenden tot betrouwbare bureaux, waar sociale, medische en juridische voorlichting gegeven zal kunnen worden. Daartoe zou men kunnen oprichten consultatie-bureaux voor huwelijksmoeilijkheden, als onderdeel b.v. van de algemene gezondheidszorg.

Deze bureaux zullen de Rechterlijke Macht in geval van echtscheiding van voorlichting kunnen dienen of beter gezegd: Geen wettige scheiding zal dan meer mogen worden uitgesproken zonder advies van een dergelijk bureau. Dan is het meteen uit met het gefingeerd overspel. Bovendien zal in echtscheidingszaken alleen de gespecialiseerde rechter recht mogen spreken. In een zo tere kwestie als echtscheiden wordt veel levenswijsheid gevraagd.

Zonder overdreven optimistische verwachtingen te koesteren, geloven wij toch wel, dat op deze manier veel leed verzacht zal kunnen worden. Trouwen is een moeilijke opgave — laten mensen met veel levenservaring voorlichting geven. Het huwelijk is buitengewoon kwetsbaar — maar de verwondingen zijn niet altijd van die aard, dat genezen uitgesloten is. Echtscheiden is in de meeste gevallen tragisch, zowel voor scheidenden als voor kinderen — laten wij een hoge opvatting hebben van de ons in die gevallen toegewezen taak!

W. BEIBOER

Noot van de Redactie:

Uit de aanhef van het artikel van den heer Beiboer blijkt al, dat dit artikel eigenlijk bestemd was voor het Januari-nummer van ons orgaan.

Zoals wij toen reeds mededeelden, kon dit artikel niet meer geplaatst worden. Met het oog op de belangrijkheid nemen wij het echter nog gaarne op.

Red.

De betekenis van het Humanistisch Verbond

Nu de samenwerking tussen Humanitas en het Humanistisch Verbond op een voor beide partijen bevredigende wijze geregeld is, lijkt het het juiste moment om nog eens iets te zeggen over beginsel en doel van het Verbond. Zoals men weet, zegt punt 1 van de beginselverklaring, dat het humanisme een levens- en wereldbeschouwing is, die zich zonder uit te gaan van een persoonlijke Godheid, baseert op de eerbied voor den mens als bijzonder deel van het kosmisch geheel, als drager van een niet aan persoonlijke willekeur onderworpen normgevoel, en als schepper van en deelhebber aan geestelijke waarden.

Hierin wordt uitgedrukt, dat de mens zichzelf ontdekt als deel van het kosmisch geheel, welke ontdekking hem vervult met een diep gevoel van vreugde en verantwoordelijkheid. En in dit laatste ligt het bijzondere van het deel-zijn van het kosmisch geheel bij den mens. Immers, ook een dier, een plant, een steen, alles is deel daarvan, maar bij den mens leidt dit tot een bepaald bewustzijn en een bepaald levensbesef. Bovendien ontdekt de mens in zichzelf bepaalde waarden, die zijn bewustzijn doordringen en zich openbaren in oordelen over wat goed, waar en mooi is, en in de drang om daarvan in zijn leven iets te verwerkelijken. Dit alles beschouwt de humanist als wezenlijk, niet alleen voor zichzelf, maar voor de mens, en het is daarop dat de humanistische eerbied voor den mens gebaseerd is.

Het spreekt vanzelf, dat in een paar woorden de humanistische gedachte, zoals die in het Humanistisch Verbond verstaan wordt, niet volledig weergegeven kan worden, maar men zal uit het voorgaande toch misschien kunnen opmaken in welke richting de uitwerking van het beginsel gezocht wordt. Daarnaast wordt in de beginselverklaring als doel van het Verbond aangewezen het opbouwen van een organisatie, die in staat is in geestelijk en cultureel, paedagogisch en sociaal opzicht leiding te geven, inzonderheid aan het buitenkerkelijk deel van het Nederlandse volk. Waar in deze doelstelling de sociale kwestie aangeraakt wordt, grenzen de werkzaamheden van het Verbond aan die van Humanitas. De oprichting en de activiteit der Stichting is in Verbondskringen dan ook met instemming begroet. Een belangrijk deel van onze taak wordt door Humanitas op uitstekende wijze vervuld. Dat aan het werk der Stichting behalve humanisten in de zin van het Verbond ook religieuze humanisten meewerken, is daarbij uit het historisch verloop alleszins verklaarbaar. En het Verbond beschouwt Humanitas als een zusterorganisatie, die op een bepaald terrein het werk doet, dat ook naar de mening van het Verbond noodzakelijk gedaan moet worden.

De religieuze humanisten zullen daarbij kracht putten uit hun religieuze levensbeschouwing. Het hoeft wel geen betoog van hoe grote betekenis dat is, wanneer het er op aankomt anderen steun te verlenen. Juist nu maatschappelijk werk niet meer betekent liefdadigheid, maar werkelijke hulp van mens tot mens, wordt van den maatschappelijken werker een rustig besef omtrent de zin des levens gevraagd, dat hem in staat stelt den medemens tot reële steun te zijn in diens moeilijkheden. Maar nu is het ook duidelijk dat de niet-religieuze humanisten zulk een geestelijke grondslag evenzeer behoeven. En hier ligt een tweede aanrakingspunt tussen de Stichting en het Verbond. De algemene vergadering van Humanitas op 30 November j.l. heeft o.a. uitgesproken (punt 5 van de resolutie), dat de buitenkerkelijke leden van Humanitas opgewekt zullen worden lid van het Humanistisch Verbond te worden. En inderdaad: wat ligt meer voor de hand dan dat ze daar te zamen met gelijkgezinden streven naar de noodzakelijke geestelijke verdieping en zich beraden omtrent de geestelijke belangen van het buitenkerkelijk volksdeel. Dit laatste is ook nodig, al zou men van mening zijn dat men voor zichzelf zo'n Verbond niet nodig heeft. Maar wie durft van zichzelf in oprechtheid volhouden dat hij van geestverwanten niets meer leren kan?

Of zijn er nog maatschappelijke werkers, die beweren, dat „al die theorie" er niets toe doet? Dat het aankomt op de praktijk? Maar wat is dat, „de praktijk". Ieder ogenblik gaat men bij zijn geweten te rade, houdt men anderen voor, hoe ze tot voor hen juiste beslissingen moeten komen. Zich richten op de praktijk alleen betekent, zich richten op practische stukjes levensbeschouwing. Zullen we dan niet winnen aan kracht van overreding en aan innerlijke gloed, wanneer we die stukjes practische levensbeschouwing verbinden tot een geheel, dat ons in staat stelt onze gehele levenspraktijk te bezielen en te verdiepen. Dat is de taak die wij in het Humanistisch Verbond trachten te vervullen voor het onkerkelijk volksdeel. En wanneer de onkerkelijke medewerkers van Humanitas daaraan deelnemen, kan dat de draagkracht en betekenis van het maatschappelijk werk slechts ten goede komen.

Daarom hopen wij dat alle buitenkerkelijke medewerkers van Humanitas — zonder drang of dwang! — zich bij het Verbond zullen aansluiten ten bate van henzelf, de humanistische gedachte en het werk van Humanitas.

J. P. VAN PRAAG.

N.B. Alle gewenste inlichtingen verstrekt het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond: *Weerdsingel OZ. 80, Utrecht.*

De minimumcontributie bedraagt *f* 3.— per jaar (in bijzondere gevallen *f* 1.50), abonnement op *„Mens en Wereld"* inbegrepen. Men kan zich ook afzonderlijk abonneren à *f* 3.—

Men vindt beginsel en doel van het Verbond op populaire wijze uiteengezet in de brochure *„Had Stoffel gelijk?"* (12 cent). Verder: *„Levend Humanisme", „Het humanisme na deze oorlog", „Het humanisme in de maatschappij", „In de spiegel der Oudheid".* (Alle 25 cent). Portokosten insluiten.

Het Genootschap en de Humanisten

Zeer geachte Heer Hoofdredacteur,

Op de lagere school, als wij kwaad hadden gedaan, kwam onze naam op het zwarte bord met wit krijt. En — al is dat lang geleden — ik moest daaraan denken, toen ik in uw vorig nummer, thans met zwarte letter op witte ondergrond, door u op de kaak werd gesteld: Dr. Muller heeft „een aantekening" beloofd, maar wij wachten nog tevergeefs. En de meester had gelijk: toen evenals thans. Ik was te meer in verzuim omdat ik alle reden had in Humanitas te getuigen van het genoegen waarmee ons Genootschap is ingegaan op de aangeboden medewerking van uw Stichting. U weet het, dat het altijd, van het ogenblik van de invoering van de moderne reclassering, het uitgesproken doel van het Genootschap is geweest elke reclassent zoveel mogelijk te doen reclasseren door iemand die in geestelijke overtuigingen met hem overeenkwam. Al voordat in 1910 de eerste reclasseringsregeling tot stand kwam, hadden wij, speciaal in Amsterdam bijeenkomsten met vertegenwoordigers van verschillende richtingen om hun medewerking te verkrijgen en om de reclassenten zich te doen thuis voelen bij degenen die met hun reclassering belast werden. Dat is goed gegaan, in vele opzichten. Maar ik mag niet zeggen dat het Genootschap *toen* uit de kring, die thans die der Humanisten genoemd wordt, veel meer heeft gekregen dan instemming. En met instemming alleen was het moeilijk reclasseren. Wij hebben, goed geteld, meer dan 35 jaar moeten wachten voordat de uitgesproken instemming tot daadwerkelijke medewerking werd. En als ik denk aan die 35 wachtjaren, dan vind ik het eigenlijk niet zo heel erg meer, dat ik u veertien dagen heb laten wachten op mijn stukje voor Humanitas. Te minder omdat de samenwerking in meerdere van onze afdelingen reeds haar beslag heeft gekregen. Het Genootschap is overtuigd dat overal in het land goede samenwerking zal ontstaan. En hoeveel hebben wij gezamenlijk nog tot stand te brengen! Wij begeren verdere groei en verdere ontwikkeling van het reclasseringswerk — en uw hulp daarbij zal welkom zijn.

N. MULLER,
Alg. Secr. Ned. Genootschap tot Reclassering.

De Rijkskampen voor Sociale Jeugdzorg

In ons orgaan gaf de heer Pols, o.a. in het Decembernummer van 1946, een beschouwing over de Rijkskampen voor Sociale Jeugdzorg.

In de kringen der Kinderbescherming is ten opzichte van deze kampen enige ongerustheid ontstaan. Niet in deze zin, dat men deze kampen niet op prijs zou stellen, integendeel, algemeen worden ze zeer gewaardeerd. Deze kampen, men weet het uit de artikelen van den heer Pols, zijn „veelkleurig", d.w.z. we treffen aan R.K. verpleegden, Protestantse verpleegden en jongens afkomstig uit buiten-kerkelijke gezinnen.

In Rooms-Katholieke kringen schijnt nu de neiging aanwezig te zijn, om deze kampen, die tot dusverre waren Rijkskampen, over te dragen aan particuliere organisaties en dan dus bijv. te laten ontstaan kampen uitsluitend voor R.K. verpleegden.

Hierdoor is nu ongerustheid ontstaan. Al erkennen we, dat de Kinderbescherming historisch zo gegroeid is, dat het particuliere initiatief sterk tot ontwikkeling is gekomen en dat de particuliere Kinderbescherming is opgetrokken op het verschil in levens- en wereldbeschouwing, dat houdt nog niet in, dat deze lijn op elk gebied streng moet worden doorgetrokken.

Historisch zijn de kampen gegroeid als „algemene" kampen en bovendien behoren ze niet tot de instellingen voor permanente opvoeding.

De bedoeling is, jonge mensen gedurende een korte tijd een grondige morele en geestelijke opfrissing te geven. Het is dus allerminst staatsopvoeding.

We kennen in Nederland ook de Tuchtscholen. Ook dit zijn inrichtingen voor kort verblijf en Rijks-Inrichtingen. Moeten we nu ook R.K., Prot. Chr. en Humanistische Tuchtscholen hebben?

Bovendien rijzen er andere vragen en wel: Aan welke organisaties zullen de Jeugdkampen worden overgedragen? Beschikt men over deskundig personeel? Wat geschiedt er met de niet-R.K. verpleegden? Hoe wordt de financiële verhouding? Draagt hier het Rijk alle kosten, of komt er een nieuwe subsidie-regeling? We vragen slechts. We hopen, dat de ongerustheid, die er bestaat, ongegrond blijkt te zijn en dat deze kampen de gelegenheid zullen krijgen, tot uitgroei te komen.

P. C. F.

Bericht

Men verzoekt ons mede te willen delen, dat door een aantal maatschappelijke werkers, komende uit verschillende kringen van het maatschappelijk werk, overwogen wordt, tot de oprichting van een Bond van Maatschappelijke Werkers over te gaan.

In een circulaire, die rondgezonden wordt, lezen wij, dat het doel van deze Bond zal zijn:

a. Bescherming van de naam van Maatschappelijk Werker.
b. Vertegenwoordiging van den maatschappelijken werker bij overheids- en andere instanties.
c. Bevordering van de opleiding tot maatschappelijk werker en tevens van de aanstelling van opgeleide krachten.
d. Verbetering van de rechtspositie van den maatschappelijken werker.
e. Verdieping en uitbouw van het maatschappelijk werk door studie en propaganda.
f. Het zoeken van contact met organisaties van maatschappelijke werkers in het buitenland.

Het lidmaatschap staat open voor hen, die maatschappelijk werk als *beroep* uitoefenen, ongeacht geloofsovertuiging of wereldbeschouwing.

Wie ten opzichte van deze nieuwe bond, nadere inlichtingen wenst, wordt verzocht zich in verbinding te stellen met den secretaris van de Commissie van Voorbereiding ,den heer A. J. Rietveld, Pleinweg 13d, Rotterdam-Zuid.

Makkerhulp

Stern heeft ten opzichte van de puberteit een beeld gebruikt, dat ik in ons orgaan al eens eerder bezigde. Hij zegt in één van zijn geschriften, dat het kenmerk van de puber is, dat hij zijn doelwit dikwijls zo hoog stelt als de sterren en daarop schiet met houten pijlen.

Als ik denk aan de positie van onze Stichting en aan de vele plannen met welke wij nog rondlopen, dan heb ik wel eens het gevoel, dat wij ons soms zo ogenschijnlijk gedragen als deze puber met zijn doelwit en zijn middelen.

Grote plannen leven er bij ons en onze middelen zijn nog zo heel beperkt. En toch, en toch..... ik kan het niet nalaten, om uiting te geven aan wat in ons leeft. Zo dikwijls wordt een beroep gedaan op onze hulp voor mensen, die in bijzondere moeilijkheden verkeren. Met alleen het geven van raad en advies, met het verlenen van morele hulp, komen wij er niet. Dikwijls weten wij, dat financiële hulp nodig is en dan vervult ons een gevoel van onmacht; aan de ene kant de noodzaak, om hier financiële hulp te verlenen, aan de andere kant de onmogelijkheid, om dit te doen. Zo heel veel gevallen zou ik kunnen doen leven, waar door ieder zou kunnen worden gevoeld hier is hulp nodig, en het middel om hulp te kunnen geven is niet aanwezig.

Het Nederlands Verbond van Vakverenigingen heeft het indertijd begrepen. Het heeft ingesteld het z.g. T.B.C.-fonds, dat hulp verleent aan leden van de Vakbeweging, die, wanneer er T.B.C. in het spel is, dikwijls voor extra onkosten komen te staan en waarbij dit fonds inderdaad hulp kan verlenen. Wij vinden dit een prachtige uiting van solidariteit. Wij stellen deze onderlinge hulp, deze makkerhulp, wel zeer op prijs.

Maar naast deze gevallen van T.B.C., waar hulp verleend kan worden, doen zich zoveel andere gevallen voor.

Wie helpt dien bakkersgezel, die een groot gezin heeft, en voor wien aan enkele van zijn kinderen door den behandelenden geneesheer extra voeding voorgeschreven wordt en die ook krijgt de bonnen, om dat extra voedsel aan te schaffen, maar die, gezien zijn salaris, de financiële mogelijkheden mist, om te kopen, wat gewenst is?

Wie helpt den vader, wiens zoon studerende was en welke zoon ernstig ging lijden aan kinderverlamming, waardoor langdurige ziekenhuis-opneming nodig was en thans verdere behandeling behoeft, die gepaard gaat met grote financiële offers, waardoor het gezin dreigt onder te gaan?

Wie helpt..... en zou zou ik door kunnen gaan met het opnoemen van gevallen en dan ontbreekt de Organisatie, die vooral voor de buiten-kerkelijken, de gewenste hulp zou kunnen verlenen. Wij met onze Stichting, wij gevoelen de innerlijke plicht, om voor deze gevallen hulp te verlenen.

Hier geen liefdadigheid in de oude zin van het woord, hier een uiting van sociale plicht. „Makkerhulp" zou ik het willen noemen. Hulp van den mens tot zijn evennaaste, die in plotselinge moeilijke omstandigheden verkeert en die geen beroep kan doen op openbare kassen. In mij rijst de vraag: Kunnen wij dan niets doen?

Ik zie dan naar onze financiële positie, ik denk aan de subsidies, die wij van verschillende organisaties ontvingen en ik prijs hier gaarne de Vakbeweging, maar wat wij tot dusverre kregen is ternauwernood in staat, om ons landelijk apparaat, waarover wij toch moeten beschikken, in stand te houden.

Mij bekruipt dan dikwijls een gevoel van onmacht. Ik denk aan de voogdij-kinderen, die wij in gezinsverpleging wilden plaatsen, maar tot welke hulpverlening wij nog niet konden overgaan, omdat ons alweer de financiële middelen ontbreken.

En toch, en toch..... ik meen, dat wij door zullen moeten gaan met te pogen, te doen wat maar enigszins mogelijk is. Onze Stichting, die nog geen twee jaar oud is, heeft nog geen geschiedenis. Voor de buiten-kerkelijken vooral, is de moeilijkheid, dat zij dikwijls niet op georganiseerde wijze zijn te bereiken en dat de mogelijkheid er niet is, om op alweer georganiseerde wijze een beroep op hun medewerking te doen. Zeker, wanneer wij een oproep plaatsen, dan reageren de spontanen, dan komen kleine bedragen binnen, maar dit alles is niet voldoende.

Ik denk aan de radio-lezingen van mevr. Otte—Arnolli voor de V.A.R.A., welke lezingen, ik mag wel zeggen door duizenden vrouwen worden beluisterd. Ook zij spreekt dan in haar lezingen over de moeilijkheden, die vele gezinnen hebben en zij krijgt reacties. Geld en goederen worden toegezonden, maar ten opzichte van de grote nood, die er heerst, zijn de ontvangen geldbedragen ten enen male onvoldoende.

Zoals misschien bekend is, werd een Commissie ingesteld, welke Commissie bestaat uit: mevr. Otte—Arnolli, den heer J. W. Lebon, Alg.-secr. van de V.A.R.A. en den heer P. C. Faber.

Genoemde Commissie heeft tot opdracht, om een verbinding tot stand te brengen tussen degenen, die hulp vroegen, en degenen, die hulp bieden. Ik geef toe, dat het werk dezer Commissie nuttig is en nuttig kan zijn. Alleen nogmaals, de bedragen, die in totaal zijn ontvangen, zijn volstrekt onvoldoende.

Het doelwit zo hoog als de sterren. Ik meen, dat wij ondanks alle moeilijkheden toch moeten trachten een fonds te stichten, dat de naam zal dragen „Makkerhulp" en wij zullen er op uit moeten gaan om overal in de lande mensen te vinden, die bereid zijn, jaarlijks hun bijdrage te storten in dit fonds. Het moet niet zo zijn, dat wij voortdurend voor een bepaald geval moeten gaan bedelen. Wij zullen moeten hebben de echte, ware makkerhulp, die telkens en telkens, daar, waar noodzakelijk hulp moet worden geboden, deze hulp kan verlenen.

Het doelwit zo hoog als de sterren. We weten, dat er hier voor onze Stichting een zeer belangrijke taak is weggelegd. De middelen, het mogen niet zijn houten pijlen. Wij zullen de fondsen moeten vormen, die deze hulp mogelijk maken.

We erkennen de plicht van de Overheid ten opzichte van den enkeling, maar naar onze mening zal het nimmer zo kunnen zijn, dat van Overheidswege dadelijk in alle noodgevallen zonder vele administratieve en formele bepalingen, hulp kan worden geboden. Het particuliere initiatief heeft hier een taak te verrichten. Nogmaals, als uiting van solidariteit, als makkers tegenover elkaar staan: degenen, die kunnen helpen en degenen, die hulp nodig hebben.

Is het teveel gevraagd, dat wij toch overgaan tot de stichting van een fonds „Makkerhulp"? en dat wij er toch in zullen slagen, om in al die gevallen, waar hulp nodig is, hulp te bieden?

Onze eerste bedoeling is slechts, om te wijzen op de noodzaak. Wij menen dat op deze wijze, zoals wij het hebben voorgesteld, hulp kan worden verleend. Misschien leven bij onze lezers andere opvattingen en andere plannen.

Gaarne willen wij in ons orgaan ruimte maken, om ook deze plannen en gedachten te openbaren.

Mag ik op positieve reacties rekenen?

P. C. F.

BOEK EN PERS

„Verdoolde Jeugd", door B. J. Hinnen, hoofd ener school te Amsterdam. Uitgave: N.V. Intern .Uitgevers- en Handelsmaatschappij, Ruysdaelstraat 71, Amsterdam.

Enthousiast zijn we niet over dit boekje van den heer Hinnen.

Al heeft het een „Woord van Geleide" van Prof. Dr. M. J. Langeveld, we kunnen niet zeggen: Ziedaar nu het boek, waar we op zitten te wachten.

Al hebben we waardering voor de bedoeling en al hopen we, dat, wanneer dit boekje in Onderwijzerskringen wordt gelezen, in deze kringen wat meer belangstelling voor en wat meer medewerking aan de kinderbescherming zal ontstaan, we hebben toch vele bezwaren.

Onze bezwaren zijn van verschillende aard. In de eerste plaats zien we niet de noodzaak, om nu nog aan te komen met besluiten van den Amsterdamsen burgermeester in bezettingstijd, Voûte en van den Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie uit dezelfde tijd, maar in de tweede plaats en dat is het voornaamste bezwaar, dit boekje hinkt teveel op verschillende gedachten. Het is geen eenheid geworden. Aan de ene kant een vurig pleidooi voor het „tucht"-recht van den onderwijzer, aan de andere kant een meegaan met nieuwe opvattingen. Positieve en negatieve middelen worden dooreen gemengd en dit blijkt het duidelijkst, als de schrijver zijn oordeel in een 10-tal conclusies samenvat en welke conclusies we hier laten volgen:

1. De tuchteloosheid der jeugd is een maatschappelijk kwaad van de eerste orde geworden.
2. Voor de bestrijding hiervan moeten ALLE daarvoor in aanmerking komende instanties trachten tot een vruchtdragende samenwerking te komen.
3. Groter bevoegdheden moeten worden verleend aan personen en groepen van personen, die voor het handhaven van tucht en orde verantwoordelijk gesteld worden.
4. Aan de ontwikkeling van het verantwoordelijkheidsbesef en de versterking van het saamhorigheidsgevoel worde bij alle opvoeding en in iedere samenleving grote aandacht geschonken (huis, school, vereniging, bedrijf).
5. Een reconstructie van de onderwijsmethoden is noodzakelijk: Aan de opvoeding worde meer aandacht besteed dan in het huidige intellectualistische onderwijs-systeem het geval is.
   In het belang van een goede school-geest moeten de vrijbuiters op een Strenge school geplaatst worden.
6. Voor de algemene bevordering van de tucht worden in grote steden of per streek Tucht-commissies ingesteld, die over bevoegdheden kunnen beschikken.
7. Op groter schaal moet de jeugd, in de volkrijke buurten in het bijzonder, de gelegenheid worden gegeven, na schooltijd nuttig en aangenaam bezig te zijn (speeltuin, jeugdvereniging, club).
8. Voor de verdoolden onder de niet-leerplichtige jeugd dienen op grote schaal werkkampen ingericht te worden.
9. Bevordering van de sociale welstand der lagere volksklassen komt de bestrijding van de criminaliteit ten goede.
10. Groter overheidszorg ten behoeve van de genoemde maatregelen is een eis van sociale noodzaak, alsook een eis van gerechtigheid. De kosten, hieraan besteed, zullen met grote winst weer aan de gemeenschap ten goede komen.

Uit het werkje van den heer Hinnen blijkt niet, dat hij op de hoogte is van de nieuwere lectuur over de Kinderbescherming. Pas in een lang „gesprek" zou misschien kunnen blijken in hoeverre we met sommige gedachten van den schrijver zouden kunnen meegaan en welke we met beslistheid zouden moeten afwijzen.

„Vorming buiten schoolverband". Documentatie — blad.

De Afdeling Documentatie en Voorlichting van het Directoraat-Generaal van Vorming Buiten Schoolverband Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen gaat vanaf Januari 1947 acht keer per jaar een Documentatie-blad uitgeven.

Wij ontvingen het Speciaal nummer van December 1946. Dit nummer, dat 120 pagina's bevat, geeft heel wat wetenswaardigheden over tal van onderwerpen, die ook onze lezers interesseren.

We noemen slechts de zorg voor de „Massa-Jeugd" en de zorg voor de „Verwaarloosde Jeugd".

Uitvoerige beschouwingen worden niet gegeven, maar wel wordt overzichtelijk vermeld, welke organisaties op deze gebieden werkzaam zijn en welke initiatieven in bespreking zijn.

Naast de vele adressen vindt men een opgave van de bestaande periodieken („Humanitas" is niet vergeten) en van enige literatuur.

Uit de aard der zaak is na dit eerste nummer een beoordeling niet goed mogelijk.

Wie zich wil abonneren, kan dit doen door per giro *f* 5.— over te schrijven op de Rijks-uitgeverij te Den Haag onder vermelding van doel der storting.

De Koepel.

De Rotterdamse Kindertehuizen zijn federatief gebundeld in de Stichting „De Koepel".

Door de sectie „Onderling Contact" onder-afdeling van deze Stichting wordt nu een tweemaandelijks orgaan uitgegeven, dat de naam zal dragen „De Koepel", en welk orgaan wil zijn een blad van en voor de werkers van de inrichtingen.

Dit nieuwe blad wil dus vooral gestichtspaedagogische vraagstukken bespreken. Stellig bestaat hieraan behoefte. Of dit blad aan zijn bedoeling zal voldoen, val na kennisneming van het eerste nummer nog niet te beoordelen.

De redacteur J. Ritsema van Eck wijst op een 3-tal tijdschriften, die door de werkers in de Rotterdamse inrichtingen met vrucht gelezen kunnen worden. Humanitas" is daar niet bij!

De abonnementsprijs bedraagt *f* 3.— per jaar. Het secretariaat is gevestigd te Rotterdam, Havenstraat 158. Giro: 58551.

HET MISDEELDE KIND

In het Dec.- en Jan.-nummer plaatste ik een oproep aan onze abonné's om één gulden te storten ten behoeve van het misdeelde kind, teneinde de benodigde gelden te verkrijgen, om uitvoering te geven aan onze plannen, om voogdijkinderen in gezinnen onder te brengen. In het Januari-nummer deed ik een optimistisch geluid horen door te vermelden, dat na de oproep van December, reeds enkele bijdragen waren binnengekomen. Ik vermeldde toen, dat er een „stroompje" was; jammer genoeg is dit niet een „stroom" geworden. Door middel van stortingen op de giro, door toezending van postwissels en door directe ontvangsten op ons kantoor, werd in totaal een bedrag van *f* 245,— ontvangen.

Uit de aard der zaak is dit bedrag totaal onvoldoende. Desalniettemin gaan wij niet bij de pakken neerzitten, integendeel er zijn talrijke nieuwe plannen.

De door ons ingestelde propaganda-commissie, die werkt onder voorzitterschap van het lid van ons Centraal Bestuur, C. v. d. Lende, is druk bezig, niet alleen plannen te beramen, maar aan deze plannen ook uitvoering te geven.

Als eerste resultaat is het ons een vreugde te mogen vermelden, dat op Zondag 30 Maart a.s. een kunstochtend wordt georganiseerd in het City-Theater te Amsterdam. Het City-Theater werd totaal belangeloos voor dit doel aan ons afgestaan, terwijl ook alle medewerkers hun belangeloze hulp toezegden.

Reeds kunnen wij nu vermelden, dat aan het programma medewerken: de organist Cor Steyn, de operazanger Otto Couperus, terwijl naar alle waarschijnlijkheid ook de hulp zal worden verkregen van het trio onder leiding van Anton Krelage en van de voordrachtskunstenares Sophie Steyn.

Over verdere plannen van deze Commissie kunnen thans nog geen mededelingen worden gedaan. Wij hopen echter, dat voldoende resultaat zal worden verkregen, om binnenkort uitvoering te kunnen geven aan ons voornemen, dat wij al zo vaak vermeldden, om voogdijkinderen in gezinnen te kunnen plaatsen.

Natuurlijk zal ook nog een spreker op deze kunstochtend het woord voeren. De heer Koos Vorrink zegde ons toe, om die ochtend ons zijn zo zeer gewaardeerde medewerking te verlenen.

Al degenen, die ons nu reeds verrasten met toezending van hun giro-storting, hun postwissel of afdrachten op ons kantoor, brengen wij een woord van hartelijke dank. Zij kunnen het zich tot een eer rekenen, dat zij het eerste steentje tot het welslagen van dit plan hebben bijgedragen. Wij weten, de zaak komt in orde.

Misschien kunnen wij heel binnenkort mededeling doen over nieuwe initiatieven. 30 Maart a.s. is de aanvang. „De Kunst en het Misdeelde Kind". Dit is het begin. Van het resultaat hopen wij onze belangstellende lezers op de hoogte te houden.

F. C. F.

De delen 1 en 2 van de

LEIDRAAD

betreffende de

VOORZIENINGEN

tot leniging van de

OORLOGSNOOD

zijn zojuist verschenen.

Deel 1: Hoofd I, Inleiding.

Deel 2: Hoofdstuk II, Militairen.
Hoofdstuk III, Zeelieden.

Deze Leidraad werd samengesteld door het Landelijk Bureau van Nederlands Volksherstel in samenwerking met de betreffende instanties en instellingen.

Hij beoogt een volledige en betrouwbar gids te zijn voor alle instanties en instellingen, welke oorlogsslachtoffers met raad of daad bijstaan. Hij zal dan ook slechts voor sociale diensten en organisaties verkrijgbaar zijn.

Onderscheiden naar de aard der getroffen personen werden alle bestaande regelingen opgenomen en taak en werkwijze der overheids- en particuliere instellingen omschreven.

De 5 volgende delen zullen telkens na pl.m. 5 weken verschijnen.

Het ligt in de bedoeling door wijzigingsbladen, welke telkens bij verschijnen toegezonden worden aan hen, die de respectieve delen ontvangen hebben, de boekjes voortdurend up to date te houden.

Bestellingen op de verschenen delen ad resp. *f* 0.15 en *f* 0.70 en/of inschrijvingen op alle nog te verschijnen delen (bij bestelling van de gehele serie van 7 delen wordt een korting van 10 pct. toegekend) gelieve men te richten tot het Landelijk Bureau van Nederlands Volksherstel, Paleisstraat 1, 's-Gravenhage (onder vermelding op de enveloppe van het woord: *Leidraad*). Adv.

Uit onze AFDELINGEN

De propaganda is weer begonnen en resultaten worden nu reeds bereikt.

Onze afdeling Haarlem doet van zich horen, maar daarnaast kunnen wij vermelden, dat onze alg. secretaris 10 Januari j.l. een inleiding hield in Den Helder, met als gevolg, dat op 7 Februari 1947 de afdeling Den Helder officieel werd opgericht.

Op 24 Januari sprak dezelfde functionaris in Woerden. Ook daar was grote belangstelling en binnenkort zal ook de afdeling Woerden ten doop worden gehouden.

Dan nog zal Faber op 22 Febr. a.s. in Rheden-Velp spreken en naar alle waarschijnlijkheid zal dan weer een nieuwe afdeling worden begroet.

De gang zit er weer in. De propaganda gaat voort. De resultaten zullen niet uitblijven!

AMSTERDAM

Onze hoofdstedelijke medewerkers(sters) kwamen op 15 Jan. in Jaarvergadering bijeen o.l.v. mr. B. v. d. Waerden. Uit het gegeven overzicht der werkzaamheden bleek wel hoe 1946 een moeilijk jaar is geweest bij de opbouw van ons werk. Toch kon geconstateerd worden dat die opbouw vorderingen heeft gemaakt. Naast het veel omvattende werk der reeds lang gevestigde **Vrijwillige Verzorgers,** die na de oorlog het werk met grote activiteit weer zijn begonnen, thans als sectie van „Humanitas", werden eerste taken aanvaard op het gebied van Kinderbescherming, Reclassering van gewone en politieke delinquenten. Voorts werd in onze zeven districten een grote activiteit ontplooid voor de verdeling der H.A.R.K.-goederen onder buitenkerkelijke medeburgers. Duizenden gezinnen werden op deze wijze door onze vrijwillige medewerkers-(sters) bezocht, waardoor wij met verschillende ook niet-materiële vormen van maatschappelijke nood in aanraking kwamen.

Ook in de komende maanden zal deze kledingverstrekking nog onze aandacht opeisen.

Ter vergadering bleek het grote medeleven van onze werkers(sters) ook t.o.v. de organisatorische opbouw van onze organisatie. De wens bleek te leven om de Stichtingsvorm te doen vervangen door de Verenigingsvorm, waarbij verwezen kon worden naar de door het Centr. Bestuur ingestelde Organisatiecommissie. Inmiddels werd besloten contact met onze districtsbesturen te versterken. Uit de verdere besprekingen sprak de wens in de komende tijd met grote activiteit ons werk aan te pakken. Dit was een goede sfeer, waarin ons bestuurslid mej. Stolk haar met grote instemming aangehoorde inleiding over: „Gezinszorg" kon houden.

Al met al een bijeenkomst, die de inzet vormde van een nieuw werkjaar, waarin, behalve de organisatorische uitbouw van ons werk, vooral **de financiële propaganda** onze grote aandacht vraagt. In buitenkerkelijk Amsterdam (60%) moet dat slagen.

Tenslotte herinneren we aan onze reeks scholingscursussen, waarvan we er nu enige achter de rug hebben. De eerstvolgende zijn: 21 Febr. Mulock Houwer over „Gestichtsverpleging"; 28 Febr.: dr. Filedt Kok over „De Ongrijpbare Jeugd" Mej. A. Stolk: „Een bureau voor Opvoedings- en Gezinsmoeilijkheden".

Op 14 Maart vangt dan de reeks aan over Vrijwillige Verzorging, die dan op 4 achtereenvolgende Vrijdagavonden wordt voortgezet. Vrienden in Amsterdam, noteert deze data en ook nog: **Zondag 30 Maart:** Grote Propaganda-Kunstochtend van „Humanitas" in het „City-Theater".

J. B.

★

HAARLEM

Dinsdagavond 21 Januari 1947 belegde de Commissie voor Maatschappelijk Werk van „Humanitas" in het Contact-Bureau in de Hoofmanstraat 17 een vergadering voor medewerkers en begunstigers, waar de heer P. C. Faber, Algemeen Secretaris der landelijke Stichting, sprak over de grondslagen van ons maatschappelijk werk en de wijze, waarop dit werk gedaan moet worden. In een gloedvol betoog wees hij er o.m. op, dat maatschappelijk werk voor een belangrijk deel opvoeding is. Opvoeding, niet die van een in het stof vernederd wezen door een zich vèr superieur voelenden mens, die liefdadigheid bedrijft — wat zou er van dezen laatsten geworden zijn, als hij onder diens levensomstandigheden was opgegroeid? — maarvan een evennaaste door een zich van zijn verantwoordelijkheid en daardoor van zijn plicht als gemeenschapswezen bewusten mens, die daarbij tracht door te dringen in de bundel van mogelijkheden ten goede en ten kwade, die in het voorwerp van zijn zorg ligt opgesloten en die door hun **omgang** het goede tot ontplooiing probeert te brengen en het kwade terug te dringen. Door omgang, want straf **sluit af** van het noodzakelijke vertrouwen in zijn opvoeder, toezicht **omsluit** het, doch de ongedwongen omgang **ontsluit** dit vertrouwen.

Deze opvoeding, die vèr boven voeding uit gaat, moet niet alleen de vrije individuele ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid ten doel hebben, doch ook het uitgroeien tot een zich van zijn verantwoordelijkheid ten aanzien van de gemeenschap, waartoe hij behoort, bewust gemeenschapswezen, dat het dienen van deze gemeenschap als een in vrijheid verworden bindend ideaal aanvaardt. Immers, de mens is van nature èn individu èn sociaal wezen.

Opvoeding is derhalve — aldus spreker — het leiding geven bij de wording van kind tot mens, tot mens in de diepste en in de hoogste betekenis van het woord, waarbij de eerbied voor elke gefundeerde overtuiging wordt aangekweekt en het normenbesef en de hogere levenswaarden worden overgedragen van geslacht op geslacht. Dit is de humanistische grondslag, waarop ons werk berusten moet.

Na deze rede gaf mevr. E. Vrind-Van Praag een uiteenzetting van het werk, dat de Afdeling Haarlem aangevat heeft en aanvatten wil. Wegens het nog ontbreken van een voldoende financiële basis — zei spreekster —, hebben wij nog geen deskundig maatschappelijk werker kunnen aanstellen. Daarom is bovengenoemde Commissie gevormd, die het werk leidt en bij dit werk wordt bijgestaan door vrijwillige medewerk(st)ers. Wie dus voor deze arbeid iets voelt, melde zich aan. De reclasseringsarbeid geschiedt door een aparte groep, die samenwerkt met het Ned. Genootschap tot Reclassering. De verdeling der H.A.R.K.-goederen vraagt nog meer medewerksters voor het rapporteren. Het hiertoe noodzakelijke huisbezoek verschaft soms waardevolle gegevens voor ons andere werk. Wij houden spreekuren op enkele morgens en avonden, waar men met allerlei moeilijkheden, vooral gezinsmoeilijkheden en die met betrekking tot reclassering, kan komen. Het buurt- of wijkwerk moet tot ontplooiing komen, omdat de mensen in de buurten elkaar kennen en beter kunnen weten, waar tijdelijke of meer duurzame nood heerst en van welke aard hij is. Hierdoor zal de buurthulp gestimuleerd worden en georganiseerd op de basis van wederkerigheid, wat vooral voor het buitenkerkelijk volksdeel van grote betekenis is, waardoor men in die kringen de waarde van het maatschappelijk werk zal gaan inzien en er offers aan tijd en geld voor over zal hebben. Het ligt in de bedoeling zo spoedig mogelijk in contact te treden met Ouden-vandagen en invalieden, om hun eenzaamheid wat te breken en hun op allerlei wijzen van dienst te zijn. Voor de kinderbescherming zoeken wij voogden en voogdessen en pleegouders. Wie daar voor voelt, geve zich op. Zonder deze kunnen wij niets doen op dit gebied. De scholing voor al dit werk nemen wij ook dit jaar weer ter hand.

Tenslotte kondigde de Voorzitter, de heer Noordhoff, de financiële actie aan. Dit werk moet nu de voorrang hebben, niet alleen, omdat wij anders ons Contact-Bureau in de Hoofmanstraat 17 zouden moeten prijsgeven, maar vooral ook, omdat de buitenkerkelijke sociaal voelende mens moet gaan begrijpen, dat dit soort werk noodzakelijk is en ook, waarom. En dat zij dus financieel, zowel als met de daad de helpende hand moeten bieden. Zonder geld kan nu eenmaal geen verantwoord maatschappelijk werk gebeuren en ook niet zonder de nodige vrijwillige medewerking. Spreker verzocht vrienden en kennissen op te wekken deel te nemen aan het werk van „Humanitas". De circulaires zijn er, ze moeten stuk voor stuk worden uitgezet en opgehaald. Het parool is dus: Alle hens aan dek! Het is broodnodig!

N.V. DE ARBEIDERSPERS - AMSTERDAM